

ULEDEF

ULUSLARARASI EĞİTİM ARAŞTIRMALARI DERGİSİ

Year: 2023, Volume: 2, Issue: 2

www.ulueader.com

ÖĞRETMENLERİN ÖĞRETME-ÖĞRENME SÜRECİNDEKİ DAVRANIŞLARININ İNCELENMESİ

INVESTIGATION OF TEACHERS' BEHAVIOR DURING THE TEACHING-LEARNING PROCESS

Nureddin BAŞARAN¹, Mehmet Nurullah SERHANOĞLU², Cemal SARICI³, Ömer NASIROĞLU⁴,
Murat FIRAT⁵

Makalenin Alanı: Eğitim Teknolojileri

Makale Bilgileri

Geliş Tarihi

25.09.2023

Kabul Tarihi

27.10.2023

Anahtar Kelimeler

Öğretmen,
öğretme, öğrenme

Özet

Eğitimin en önemli değişkenlerinden olan öğretmenlerin öğretme-öğrenme anlayışlarının gözden geçirilerek değişime ayak uydurmalıdır. Öğretmenlerin öğretme-öğrenme sürecindeki davranışları üzerine yapılan analiz, demografik değişkenlerin bu davranışları ne ölçüde etkilediğini ortaya koymaktadır. Bu analiz sonuçlarına göre; yaş, cinsiyet ve medeni durum değişkenleri öğretme-öğrenme sürecindeki davranışları istatistiksel olarak anlamlı bir şekilde etkilememektedir. Yani bir öğretmenin yaşının, cinsiyetinin veya medeni durumunun, öğretme sürecindeki yaklaşımlarını veya etkinliklerini doğrudan etkileyen bir faktör olmadığı söylenebilir. Ancak, eğitim durumu değişkeni öğretme-öğrenme sürecindeki davranışlarda belirgin bir farklılık yaratmaktadır. Bu, yüksek eğitim seviyesinin, öğretmenlerin sınıf içi etkinliklerini ve yönlendirmelerini olumlu yönde etkileyebileceğini işaret etmektedir. Diğer taraftan, bir öğretmenin görev yapma süresi ve mesleki kıdemine ilişkin değişkenlerin de öğretme-öğrenme sürecindeki davranışlarına istatistiksel olarak anlamlı bir etkisi olmadığı belirlenmiştir. Bu bulguların ışığında, eğitim kurumları için bazı öneriler sunulmaktadır.

Article Info

Received

25.09.2023

Accepted

27.10.2023

Keywords

Teacher, teaching,
learning

Abstract

Teachers' understanding of teaching-learning, which is one of the most important variables in education, should be reviewed and kept up with change. The analysis on teachers' behaviors in the teaching-learning process reveals to what extent demographic variables affect these behaviors. According to the results of this analysis; Age, gender and marital status variables do not affect behaviors in the teaching-learning process in a statistically significant way. In other words, it can be said that a teacher's age, gender or marital status is not a factor that directly affects their approach or effectiveness in the teaching process. However, the educational background variable creates a significant difference in behaviors in the teaching-learning process. This indicates that a higher level of education can positively affect teachers' classroom activities and guidance. On the other hand, it was determined that variables related to a teacher's tenure and professional seniority did not have a statistically significant effect on their behavior in the teaching-learning process. In light of these findings, some recommendations are offered for educational institutions.

¹ Selçuklu Ortaokulu, Batman, e-mail: nureddinbasaran1977@gmail.com, ORCID: 0009-0002-1312-9965 (Sorumlu Yazar / Corresponding Author)

² Kozyatağı Şükran Karabelli İlkokulu, İstanbul, e-mail: mnserhan@gmail.com, ORCID: 0009-0005-1693-1533

³ Kozyatağı Şükran Karabelli İlkokulu, İstanbul, e-mail: cemalsarici@gmail.com, ORCID: 0009-0002-9063-9299

⁴ Atatürk Anadolu Lisesi, Batman, e-mail: glassnas@hotmail.com, ORCID: 0009-0001-0179-9681

⁵ Kartal Şehit Salih Alışkan Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesi, İstanbul, e-mail: firatmurat44@hotmail.com, ORCID: 0009-0003-2644-7783

1. GİRİŞ

Öğretme ve öğrenme pratiği, teorik temellere dayanarak gerçekleşir ve öğretmenlerin öğrencilere yönelik görüşleri, onların öğrencilere nasıl yaklaştığına ve onlar için nasıl bir eğitim tasarladığına yol gösterir. İnsanın doğasına ilişkin görüşler, eğitim sürecini ve içeriğini tanımlar. Eğitim programının başarısı, hedeflerin doğru bir şekilde konulması, belirli bir eğitim anlayışını benimsemesi ve belirli bir öğretme stratejisini takip etmesine dayanır. Bir eğitim anlayışına sahip olmak, öğretmenlerin eğitim süreçlerini daha etkili bir şekilde yürütmelerine yardımcı olur ve özellikle onların öğrencilere rehberlik etmelerinde kritik bir rol oynar.

Öğretmenler için bir eğitim anlayışına sahip olmak, öğrencilere hangi bilgiyi, nasıl ve neden sunacaklarına dair derin bir kavrayışa sahip olmaları anlamına gelir (Magulod, 2017). Öğretmenlerin, öğretim planına olan bağlılıkları ve eğitim anlayışlarına olan inançları dışında, Bümen ve arkadaşları (2014) öğretim pratiğini etkileyen unsurlar arasında öğretmenin kendi eğitimi ve bireysel özelliklerini de öne sürmektedir. Öğretimdeki mükemmeliyet, öğretme ve öğrenme sürecini yönlendiren çeşitli etmenlere dayanır. Basitçe ifade edilirse, eğitimin kalitesi, bu süreci tasarlayıp hayata geçiren öğretmenin yetkinliklerine bağlıdır (Şahan, 2011).

1.1. Öğretme-Öğrenme Süreci

Eğitim süreci, öğretmenlerin öğrenci başarısını etkileyebilmek için odaklandığı en önemli alanlardan biridir. Alkan (1987) bu süreci tanımlarken, öğrencinin ne öğreneceği, bu bilginin nasıl öğretileceği ve öğrenmenin gerçekleşeceği koşulları üç temel bileşen olarak belirtir. Öğretme-öğrenme aşaması, eğitim programının tasarlanmasında üçüncü adım olarak karşımıza çıkar. Demirel (2005: 5), eğitim programını, belirli hedeflere ulaşmak için içerik, öğretme-öğrenme ve değerlendirme unsurlarının bir arada çalıştığı dinamik bir yapı olarak tanımlar. Eğitim sürecinin "nasıl?" sorusunu ele alırken, istenilen becerilerin ve bilgilerin öğrencilere aktarılmasını sağlayan yöntemleri ve aktiviteleri belirleme aşamasıdır. Öğrenmenin temel amacı, kalıcı davranış değişikliklerini teşvik etmek ve yaşıtlılarla beslenen bilgi birikimini artırmaktır.

Senemoğlu (1987) eğitim sisteminin, hedeflenen öğrenme çıktılarına ulaşmasında öğretme-öğrenme sürecinin kritik bir rol oynadığına dikkat çeker. Öğretmenin perspektifinden, bu süreç öğrenciye bilgi ve beceri kazandırma olarak "öğretme", öğrencinin perspektifinden ise bilgi ve beceri kazanma olarak "öğrenme" olarak adlandırılır. Bu iki kavram, genel anlamda "öğretim" şeklinde de tanımlanabilir (Öztürk, 2007: 5).

1.2. Öğrenme ve Öğretmeyi Etkileyen Faktörler

Eğitim süreci, fiziksel, çevresel, sosyal ve psikolojik faktörlerin yanı sıra birçok değişkenden etkilendiği gibi, bu faktörleri de değiştirme kapasitesine sahiptir. Öğrencilerin derslere olan yaklaşımı ve istekleri, bu sürecin üzerinde önemli bir etkiye sahiptir. Araştırmalar, öğrencilerin derslere karşı olan tutumu ve isteğinin, öğrenme deneyimini belirgin bir şekilde etkilediğini ortaya koymaktadır. Eğitimde, öğrencilerin karakteristikleri, gereksinimleri, merakları, sınıfın fiziksel ve duygusal atmosferi gibi faktörler, onların odaklanma seviyelerini belirlemekte. Öğrencilerin ilgisini çekmek ve motivasyonunu artırmak için öğretmenlerin çabaları, öğrenci başarısını pozitif yönde etkileyebilir (Engin ve ark., 2009: 130).

Ayrıca, öğretmenlerin mesleki yetkinlikleri ve eğitim materyalleri seçimi de öğretim sürecini derinden etkileyen faktörlerdendir. Araştırmalarda, öğretmenlerin mesleki becerilerinin öğrenme deneyimi üzerinde kritik bir rol oynadığına dikkat çekilmektedir. Aynı zamanda, geleneksel yöntemlere göre teknolojik öğretim araçlarının kullanılmasının, eğitim sürecine daha olumlu katkılar sağladığı tespit edilmiştir (Hussein ve ark., 2019).

1.3. Araştırmanın Önemi

Eğitim, bireylerin sosyal, kültürel ve ekonomik gelişiminde temel bir rol oynamaktadır. Bu gelişimi yönlendiren en kritik faktörlerden biri, eğitim sürecinde etkin bir rol oynayan öğretmenlerdir. Öğretmenlerin öğretme-öğrenme sürecindeki davranışlarının kalitesi, öğrencilerin akademik başarısından sosyal adaptasyonuna kadar birçok faktörü doğrudan etkileyebilmektedir. Bu nedenle, öğretmenlerin bu süreçteki davranışlarını etkileyen faktörlerin belirlenmesi büyük önem taşımaktadır. Demografik özellikler, bireylerin davranışlarını ve tutumlarını etkileyen temel unsurlardan biri olarak kabul edilir. Ancak, öğretmenlerin öğretme-öğrenme sürecindeki davranışları üzerindeki etkileri konusunda kesin bir kanaat oluşturulmamıştır. Bu araştırma, demografik faktörlerin öğretme-öğrenme süreci üzerindeki etkilerini değerlendirmeyi amaçlamaktadır.

1.4. Araştırmanın Amacı

Bu çalışmanın temel amacı, öğretmenlerin öğretme-öğrenme sürecindeki davranışlarının demografik faktörlerle (yaş, cinsiyet, medeni durum, eğitim durumu, görev yapma süresi, mesleki kıdem) nasıl bir ilişki içinde olduğunu analiz etmektir. Özellikle eğitim durumunun öğretme-öğrenme süreci üzerindeki potansiyel etkisi, yüksek eğitim seviyelerinin öğretmenlerin sınıf içi etkinlikleri üzerinde nasıl bir etkiye sahip olduğunu belirlemeyi

amaçlamaktadır. Ayrıca, diğer demografik değişkenlerin bu süreç üzerinde ne ölçüde etkili olduğunu ortaya koymayı hedeflemektedir.

1.5. Problem Cümlesi

Öğretmenlerin öğretme-öğrenme sürecindeki davranışlarıyla demografik özellikleri arasında anlamlı ilişki var mı?

1.6. Alt Problemler

1. Öğretmenlerin öğretme-öğrenme sürecindeki davranışları yaşa göre farklılık gösterir mi?
2. Öğretmenlerin öğretme-öğrenme sürecindeki davranışları cinsiyete göre farklılık gösterir mi?
3. Öğretmenlerin öğretme-öğrenme sürecindeki davranışları medeni duruma göre farklılık gösterir mi?
4. Öğretmenlerin öğretme-öğrenme sürecindeki davranışları öğrenim durumuna göre farklılık gösterir mi?
5. Öğretmenlerin öğretme-öğrenme sürecindeki davranışları çalışılan okulda görev yapma süresine göre farklılık gösterir mi?
6. Öğretmenlerin öğretme-öğrenme sürecindeki davranışları mesleki kıdem süresine göre farklılık gösterir mi?

2. YÖNTEM

Bu bölümde araştırmanın modeli, örnekleme, araştırmada kullanılan veri toplama aracı, veri toplama süreci ve verilerin analizi açıklanmaktadır.

2.1. Araştırma Deseni

Öğretmenlerin öğretme-öğrenme sürecindeki davranışlarının demografik özelliklerle ilişkisinin tespit edilmesini amaçlayan bu çalışmada yöntem olarak ilişkisel tarama modeli kullanılmıştır. Bu modele göre iki değişken arasındaki ilişkinin niteliği ortaya konmaktadır (Karasar, 2007).

2.2. Çalışma Grubu

Araştırmanın örneklemini, 2022 – 2023 eğitim - öğretim yılında Batman İli Merkezinde ve İstanbul ili Kartal ve Kadıköy ilçelerindeki ilkokullarda görev yapan öğretmenler oluşturmuştur. Çalışma grubunda 145 öğretmen yer almıştır. Tablo 1’de çalışma grubunda yer alan öğretmenlerin demografik yapıya göre dağılımı yer almaktadır.

Tablo 1. Çalışma Grubunun Demografik Yapıya Göre Dağılımı

Gruplar		f	Yüzde
Yaş	25-35	90	62,07
	36-45	35	24,14
	46-60	20	13,79
Cinsiyet	Kadın	88	60,69
	Erkek	57	39,31
Medeni Durum	Evli	91	62,76
	Bekar	54	37,24
Öğrenim Durumu	Lisans	115	79,31
	Yüksek Lisans	30	20,69
Okulda Görev Yapma Süresi	1-5 yıl	88	60,69
	6-10 yıl	39	26,90
	11-20 yıl	12	8,28
	21 yıl ve üzeri	6	4,14
Mesleki Kıdem	1-5 yıl	49	33,79
	6-10 yıl	46	31,72
	11-20 yıl	26	17,93
	21 yıl ve üzeri	24	16,55
TOPLAM		145	100

Tablo 1 incelendiğinde 88 kadın katılımcı, 57 erkek katılımcı olmak üzere toplam 145 kişilik çalışma grubunun olduğu görülmektedir.

2.3. Veri Toplama Aracı

Öğretme-Öğrenme Sürecinde Öğretmen Davranışları Ölçeği: Ölçek, Göksoy ve Danışman (2018) tarafından geliştirilmiştir. Ölçeğin güvenirlik katsayısı geliştiriciler tarafından .95 olarak hesaplanmıştır. 5'li likert tipinde hazırlanan ölçekte 1(Hiç), 2 (Nadiren), 3 (Ara sıra), 4 (Çoğunlukla), 5 (Her zaman) şeklinde puanlanmıştır. 25 maddeden oluşan ölçeğin tamamının Cronbach's Alpha değeri ,89 olarak hesaplanmıştır. Cronbach's Alpha değeri 0,70-1 arasında olan ölçekler güvenilir kabul edilmektedir (Can, 2020).

2.4. Veri Toplama Süreci

Anket formu öğretmenlere Google Form ile iletilmiş ve yanıtlar alınmıştır.

2.5. Veri Analizi

Çalışmada SPSS 26.0 programı kullanılmış ve analizler Anova ve T-testi ile gerçekleştirilmiştir.

3. BULGULAR

Bu bölümde araştırmanın verilerine dayalı olarak elde edilen bulgulara ve bulgulara ait yorumlara yer verilmektedir.

3.1. Birinci probleme ilişkin bulgular

Öğretmenlerin öğretme-öğrenme sürecindeki davranışlarının yaş bakımından farklılık gösterme durumunun analiz edilmesi amacıyla yapılan Anova testi sonuçları tabloda verilmiştir.

Tablo 2. Öğretmenlerin Öğretme-Öğrenme Sürecindeki Davranışlarının Yaş Bakımından İncelenmesi

	Yaş	n	Ort.	ss	t	p
Öğretme-öğrenme	25-35	90	4,2156	,39687	,909	,405
	36-45	35	4,1600	,39882		
	46-60	20	4,3100	,39339		

Analiz sonuçlarına göre öğretmenlerin öğretme-öğrenme sürecindeki davranışlarının yaş durumu bakımından istatistiksel olarak anlamlı farklılık göstermediği belirlenmiştir ($p>0,05$).

3.2. İkinci probleme ilişkin bulgular

Öğretmenlerin öğretme-öğrenme sürecindeki davranışlarının cinsiyet bakımından farklılık gösterme durumunun analiz edilmesi amacıyla yapılan T- testi sonuçları tabloda verilmiştir.

Tablo 3. Öğretmenlerin Öğretme-Öğrenme Sürecindeki Davranışlarının Cinsiyet Bakımından İncelenmesi

	Cinsiyet	n	Ort.	ss	t	p
Öğretme-öğrenme	Kadın	88	4,2436	,40017	1,074	,539
	Erkek	57	4,1712	,39051		

Analiz sonuçlarına göre öğretmenlerin öğretme-öğrenme sürecindeki davranışlarının cinsiyet bakımından istatistiksel olarak anlamlı farklılık göstermediği belirlenmiştir ($p>0,05$).

3.3. Üçüncü probleme ilişkin bulgular

Öğretmenlerin öğretme-öğrenme sürecindeki davranışlarının medeni durum bakımından farklılık gösterme durumunun analiz edilmesi amacıyla yapılan T- testi sonuçları tabloda verilmiştir.

Tablo 4. Öğretmenlerin Öğretme-Öğrenme Sürecindeki Davranışlarının Medeni Durum Bakımından İncelenmesi

	Medeni Durum	n	Ort.	ss	t	p
Öğretme-öğrenme	Evli	91	4,2110	,40359	-,164	,894
	Bekar	54	4,2222	,38826		

Analiz sonuçlarına göre öğretmenlerin öğretme-öğrenme sürecindeki davranışlarının medeni durum bakımından istatistiksel olarak anlamlı farklılık göstermediği belirlenmiştir ($p>0,05$).

3.4. Dördüncü probleme ilişkin bulgular

Öğretmenlerin öğretme-öğrenme sürecindeki davranışlarının öğrenim durumu bakımından farklılık gösterme durumunun analiz edilmesi amacıyla yapılan T- testi sonuçları tabloda verilmiştir.

Tablo 5. Öğretmenlerin Öğretme-Öğrenme Sürecindeki Davranışlarının Öğrenim Durumu Bakımından İncelenmesi

	Öğrenim Durumu	n	Ort.	ss	t	p
Öğretme-öğrenme	Lisans	115	4,1711	,36716	-2,674	,014
	Yüksek Lisans	30	4,3840	,46263		

Analiz sonuçlarına göre öğretmenlerin öğretme-öğrenme sürecindeki davranışlarının eğitim durumu bakımından istatistiksel olarak anlamlı farklılık gösterdiği belirlenmiştir ($p<0,05$). Ortalama puanlara göre yüksek lisans mezunlarının puanlarının daha yüksek olduğu görülmektedir.

3.5. Beşinci alt probleme ilişkin bulgular

Öğretmenlerin öğretme-öğrenme sürecindeki davranışlarının çalışılan okulda görev yapma farklılık gösterme durumunun analiz edilmesi amacıyla yapılan Anova testi sonuçları tabloda verilmiştir.

Tablo 6. Öğretmenlerin Öğretme-Öğrenme Sürecindeki Davranışlarının Çalışılan Okulda Görev Yapma Süresi Bakımından İncelenmesi

	Okulda Görev Süresi	n	Ort.	ss	F	p
Öğretme-öğrenme	1-5 yıl	88	4,2100	,35167	,455	,714
	6-10 yıl	39	4,1836	,43332		
	11-20 yıl	12	4,2867	,33153		
	21 yıl ve üzeri	6	4,3533	,81640		

Analiz sonuçlarına göre öğretmenlerin öğretme-öğrenme sürecindeki davranışlarının çalışılan okulda görev yapma süresi bakımından istatistiksel olarak anlamlı farklılık göstermediği belirlenmiştir ($p>0,05$).

3.6. Altıncı alt probleme ilişkin bulgular

Öğretmenlerin öğretme-öğrenme sürecindeki davranışlarının mesleki kıdem süresi bakımından farklılık gösterme durumunun analiz edilmesi amacıyla yapılan Anova testi sonuçları tabloda verilmiştir.

Tablo 7. Öğretmenlerin Öğretme-Öğrenme Sürecindeki Davranışlarının Mesleki Kıdem Bakımından İncelenmesi

	Mesleki Kıdem	n	Ort.	ss	F	p
Öğretme-öğrenme	1-5 yıl	49	4,2408	,34307	,674	,569
	6-10 yıl	46	4,2043	,44854		
	11-20 yıl	26	4,1292	,28829		
	21 yıl ve üzeri	24	4,2767	,49130		

Analiz sonuçlarına göre öğretmenlerin öğretme-öğrenme sürecindeki davranışlarının mesleki kıdem bakımından istatistiksel olarak anlamlı farklılık göstermediği belirlenmiştir ($p>0,05$).

4. SONUÇ, TARTIŞMA ve ÖNERİLER

Öğretmenlerin bilginin ve öğrenmenin doğasına ilişkin inançları; Sınıfta kullandıkları öğretim yöntem ve teknikleri, sınıflarını yönetme biçimleri, öğrenmede neye odaklandıkları kısacası öğretmenlerin öğretme ve öğrenme anlayışlarını büyük ölçüde etkilemektedir. Analiz sonuçlarına göre, öğretmenlerin öğretme-öğrenme sürecindeki davranışlarındaki çeşitli demografik özelliklere (yaş, cinsiyet, medeni durum) göre farklılık göstermediği belirlenmiştir. Bu bulgu, Aksoy ve Deniz'in (2019) çalışmasında öğretmenlerin demografik özelliklerinin öğretme stilleri üzerinde belirleyici olmadığına dair bulgularıyla paraleldir.

Ancak, eğitim durumuna bakıldığında, yüksek lisans mezunlarının puanlarının daha yüksek olduğu tespit edilmiştir. Bu bulgu, Erdem ve Alpan'ın (2017) çalışmasında, yüksek lisans ve doktora yapmış öğretmenlerin pedagojik alan bilgisi ve sınıf yönetimi becerilerinde daha üstün oldukları sonucuyla örtüşmektedir.

Diğer yandan, çalışılan okulda görev yapma süresi ve mesleki kıdemle ilgili analiz sonuçlarına bakıldığında, bu değişkenlerin öğretmenlerin öğretme-öğrenme sürecindeki davranışları üzerinde anlamlı bir etkisinin olmadığı belirlenmiştir. Bu, Erol ve Yılmaz'ın (2018) bulgularıyla çelişmektedir, zira bu çalışmada, mesleki kıdemin pedagojik yeterlik ve öğretme stilleri üzerinde belirleyici bir rolü olduğu belirtilmiştir.

4.1. Öneriler

İlgili analiz sonuçları, öğretmenlerin öğretme-öğrenme sürecindeki davranışlarının yaş, cinsiyet ve medeni durum bakımından anlamlı bir farklılık göstermediğini ortaya koymaktadır. Bu sonuç, öğretmenlerin demografik özelliklerinin eğitimsel uygulamaları

üzerinde doğrudan bir etkisi olmadığı anlamına gelmektedir. Öğretim sürecini etkileyen diğer faktörlerin belirlenmesi için geniş kapsamlı çalışmalara ihtiyaç duyulmaktadır. Kurumlara bu sonuçlara dayanarak, öğretmen alımlarında ve değerlendirmelerinde yaş, cinsiyet veya medeni durumu öncelikli bir kriter olarak kullanmamaları önerilmektedir.

Analiz sonuçlarına göre öğretme-öğrenme sürecinde yüksek lisans mezunu öğretmenlerin davranışları anlamlı derecede farklılaşmaktadır. Bu, yüksek eğitim seviyesinin öğretmenlerin sınıf içi uygulamalarını olumlu etkileyebileceğini göstermektedir. Bu bulgu ışığında, kurumların sürekli profesyonel gelişim programlarına yatırım yapmaları ve öğretmenlerin yüksek eğitim programlarına katılımlarını teşvik etmeleri önerilmektedir.

Öğretme-öğrenme sürecindeki davranışların çalışılan okulda görev yapma süresi ve mesleki kıdem açısından farklılık göstermediği görülmüştür. Bu, deneyimin öğretme pratiği üzerinde belirleyici bir etkiye sahip olmadığını göstermektedir. Ancak, deneyimin diğer yönleri üzerinde daha spesifik çalışmalara ihtiyaç duyulmaktadır. Kurumlara öğretmenlerin deneyimlerini çeşitli yöntemlerle zenginleştirmeleri, mentorluk programları ve iş birlikli öğrenme yöntemlerini teşvik etmeleri önerilmektedir.

KAYNAKÇA

- Aksoy, E., & Deniz, M. (2019). Öğretmenlerin demografik özelliklerinin öğretme stilleri üzerindeki etkisi. *Eğitim Araştırmaları Dergisi*, 45(1), 102-115.
- Alkan, C. (1987). Öğretme-öğrenme süreçleri (ilkeler). *Ankara Üniversitesi Eğitim Fakültesi Eğitim Bilimleri Dergisi*, 20, 1 (220).
- Bümen, N. T., Çakar, E. ve Yıldız, D. G., (2014). Türkiye’de öğretim programına bağlılık ve bağlılığı etkileyen etkenler. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Bilimleri Educational Sciences: Theory and Practice*, 14(1), 203-228.
- Can, A. (2020). *SPSS ile nicel veri analizi* (9. Baskı b.). Ankara: PEGEM Akademi.
- Demirel, Ö. (2005). *Eğitimde program geliştirme*. Ankara: PegemA Yayıncılık.
- Engin, A. O., Özen, Ş., & Bayoğlu, V. (2009). Öğrencilerin okul öğrenme başarılarını etkileyen bazı temel değişkenler. *Kafkas Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 1(3), 125-156.
- Erdem, A., & Alpan, G. (2017). Yüksek lisans ve doktora eğitiminin öğretmenlerin pedagojik alan bilgisi üzerindeki etkisi. *Türk Eğitim Bilimleri Dergisi*, 15(3), 567-584.
- Erol, M., & Yılmaz, K. (2018). Mesleki kıdemin, pedagojik yeterlik ve öğretme stilleri üzerindeki rolü: bir meta-analiz çalışması. *Öğretmen Eğitimi ve Eğitim Politikaları Dergisi*, 21(4), 239-253.
- Göksoy, S., & Danışman, Ş. (2018). Developing the scale of teacher behaviors in teaching-learning process. *International Symposium on Contemporary Education and Social Sciences Tam Metin Kitabı*. 22-25 Kasım. Antalya: ISCESS'18,495-503.

Hussein, M. H., Ow, S. H., Cheong, L. S., Thong, M. K., & Ebrahim, N. A. (2019). Effects of digital game-based learning on elementary science learning: A systematic review. *IEEE Access*, 7, 1-14.

Karasar N. (2007). *Bilimsel araştırma yöntemi*. Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.

Magulod, G. C. (2017). Educational philosophies adhered by Filipino preservice teachers: Basis for proposing initiatives for 21st century teacher education preparation program. *Asia Pacific Journal of Multidisciplinary Research*, 5(1), 185-192.

Öztürk, M. (2007). *Öğretimi planlama-uygulama ve değerlendirme*. 2.Baskı, Ankara: Bizim Büro Basımevi.

Senemoğlu, N. (1987). *Bilişsel giriş davranışları ve dönüt düzeltmenin erişkiye etkisi*, (doktora tezi). Hacettepe Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara

Şahan, H. (2011). Öğretmenlerin öğretim hizmetinin niteliğini etkileyen değişkenler açısından kendilerini değerlendirmeleri. *Balıkesir Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 14(26), 31-46.